

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.690/2022/4.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője:

Dr. Mohos László Ügyvédi Iroda

ügyintéző: Dr. Mohos László ügyvéd

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője:

Dr. Kardos Ügyvédi Iroda

ügyintéző ügyvéd: Kelemenné dr. Kardos Edit

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Pécsi Törvényszék 1.Gf.20.027/2022/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pécsi Járásbíróság 5.G.20.503/2018/153.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 428.700 (négy százhuszonnyolcezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes elektronikai cikkek kereskedelmével foglalkozik, és éves szinten nettó 400.000.000-500.000.000 forint értékben forgalmaz kábeleket. Az alperes régi üzleti kapcsolatban állt SN, akinek vállalkozásain keresztül nagy mennyiségben szerzett be az Európai Unión belüli országokból származó termékeket. 2015. év végén az alperes ügyvezetője, WCs az üzleti gyakorlatnak megfelelően több szállítótól is kért a következő évre árajánlatot, és az ajánlattevők között volt a SA Kft. is, amelyben SN tag, házastársa, SBA pedig ügyvezető volt. A beérkezett árajánlatok alapján az alperes jelezte igényét SN felé különböző kábeltípusokra, és miután konkrét tárgyalásokat is folytattak a feltételekről, SN közölte, hogy az áruszállításban nem saját cégével, hanem a KH Kft. (a továbbiakban: szállító) által megbízott tanácsadóként kíván részt venni.

[2] A 2016. február 29. napján 3.000.000 forint jegyzett tőkével alapított szállító egyetlen tagja és ügyvezetője KJ volt, aki a testvérén, a cégnél alkalmazott KZs keresztül ismerkedett meg SN.

[3] A szállító 2016. március 16. napján írásbeli megbízási szerződést kötött a SA Kft.-vel, amelyben megbízta, hogy a részére üzletviteli tanácsadást végezzen, az ügykezelését ellássa, ideértve a leendő partnerek felkutatását, a velük folytatott tárgyalások és ajánlatkérések lebonyolítását, a faktoring ügyletek előkészítését, továbbá pénzügyi és egyéb üzletviteli tanácsadást is. A szerződés SN jelölte meg a megbízott személyes tanácsadójának, aki a megbízási szerződés megkötésével egyidejűleg egy külön okiratban meghatalmazást kapott arra, hogy a szállító nevében, annak hivatalos és üzleti ügyeiben eljárjon, tárgyaljon, szerződéseket kössön, és a szerződések lebonyolításában közreműködjön. A megbízási szerződés szerint az igénybe vett szolgáltatásért a szállító az elvégzett munka után, teljesítési igazolás kiállítását követően, számla ellenében díjat volt köteles fizetni, a szerződést pedig bármelyik fél jogosult volt harminc napos határidővel felmondani.

[4] Az üzletviteli tanácsadással megbízott és teljeskörű képviseleti joggal felruházott SN lényegében a megalapításától kezdve egyedül vezette a szállítót. Ő intézte mind az adminisztrációt, mind az üzleti tárgyalásokat, a döntéseket egyedül hozta meg, rendelkezett a társaság pénzforgalmi bankszámlája felett, a partnerekkel szemben a szállítót önállóan képviselte, és a különböző szerződések megkötésében, lebonyolításában is aktívan közreműködött, függetlenül attól, hogy azokat ő vagy az ügyvezető írta alá. KJ az ügyvezetői tisztsége ellenére a cég ügyvitelébe nem folyt bele, a napi üzletmenetben nem vett részt, a döntések meghozatalát, szerződések előkészítését teljesen SN bízta, az ügyvezetői aláírást igénylő okiratokat is SN előkészítése után írta alá.

[5] A szállító 2016. április 26-án határozatlan időtartamra szóló hitelbiztosítással fedezett faktoring keretszerződést kötött a felperessel, akkori nevén C-F Pénzügyi Zrt.-vel. E szerződés alapján a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződéses feltételek maradéktalan teljesülése esetén a szállítónak ügyleti kamat, díj és költség ellenében pénzt folyósít, a szállító pedig köteles a szerződés mellékletében feltüntetett harmadik személlyel szemben fennálló, illetve a jövőben keletkező követeléseit a felperesre engedményezni. A szerződés mellékletei a szállítóval szemben kötelezett harmadik személyként az alperest jelölték meg.

[6] A faktoring keretszerződés 1/2. pontja szerint a felperes által folyósított összeg, továbbá az ügyleti kamat, díj és költség, valamint a késedelmi kamat megtérülésének fedezetéül elsődlegesen a szállító által engedményezett követelések szolgáltak, amennyiben pedig a kötelezett nem, vagy csak részlegesen teljesít, a szállító a részére folyósított összeg visszafizetésére és ügyleti kamat fizetésére, míg a felperes a követelés részbeni vagy teljes visszaengedményezésére volt köteles. A szerződés 3/1. pontja alapján a felperes a szállító

számlakövetelésének a 2. számú melléklet szerinti kondíciós listában feltüntetett maximum hányadát, azaz 80%-át vállalta folyósítani. A szállító az 5/1. pontban foglaltak szerint arra vállalt kötelezettséget, hogy a felperes által folyósítandó pénzösszeg ellenében az alperessel szemben keletkező valamennyi számlakövetelését faktorálásra felkínálja, és azokat a felperesre engedményezi. A szerződés 5/2. pontja értelmében a szállító kifejezetten szavatolta és felelősséget vállalt azért, hogy kizárólag olyan követelést engedményez a felperesre, aminek engedményezésekor már létezik az a jogviszony, amiből a követelés fakad, illetve, hogy az átruházott követelés per-, teher- és igénymentes. A szerződés 5/6. pontja szerint a felperes a szállító és az alperes között hatályos szerződésbe nem lép be, abban nem lesz teljesítésre kötelezett fél, továbbá, hogy az alperes engedményezésről történő értesítését követően a felperessel szemben hatálytalan a szállító és az alperes szerződésének módosítása. A 6/11. pont úgy rendelkezett, hogy a szállító a felperes előzetes írásos hozzájárulása nélkül nem jogosult a faktorálás és engedményezés alapjául szolgáló számlakövetelésről sztornószámlát vagy számlát helyesbítő okiratot, illetve ezekkel egy tekintet alá eső okiratot kiállítani, és a számlakövetelések fizetési határidejét módosítani. A 7/1. pontban a szállító szavatolta, hogy a faktorálásra felkínált és engedményezett követelésekről kiállított számla olyan pénzkövetelést tartalmaz, amelynek ő a kizárólagos jogosultja, az teljes egészében fennáll, és az alperes által elismert, nem lejárt, per-, teher- és igénymentes (ideértve az alperes szavatossági vagy jótállási igényét is), továbbá azon harmadik személynek nincs olyan joga, ami a követelés érvényesíthetőségét akadályozná vagy kizárná. A 14/1. pont szabályozta a folyósítási feltételeket, ezek között a felperes kikötötte a szállító és az alperes közötti hatályos írásbeli szerződés fennálltát, az alperes szállító által visszaigazolt megrendelését és a megrendelésben foglalt tartalommal megtörtént teljesítés jegyzőkönyv vagy az alperes egyéb írásos nyilatkozata útján történő igazolását.

[7] A felperes az alperes nem fizetéséből vagy fizetése képtelenné válásából adódó kockázat kezelésére hitelbiztosítási szerződéssel rendelkezett a C SA Fióktelepénél. Ebben a szerződésben az alperes mint bejelentett fizetésre kötelezett fél vonatkozásában 30.000.000 forint limitösszeget határoztak meg. A faktoring keretszerződés 8/8. pontja alapján a szállító kifejezetten tudomásul vette, hogy amennyiben a felperes kártérítési igényét a hitelbiztosító elutasítja, úgy köteles a visszkereseti jog alapján a meg nem térült követelések hányadát haladéktalanul megfizetni. További biztosítékát képezte a felperes faktoring keretszerződésből eredő követeléseinek KJ ügyvezető 2016. április 26. napján aláírt készfizető kezességvállalása.

[8] Az alperes és a szállító 2016. május 2. napján szállítási keretszerződést kötött, ami alapján a szállító villamossági cikkek, kábelek, vezetékek szállítását vállalta 2016. május 1. és december 31. napja közötti időben az alperes telephelyére, annak rögzítése mellett, hogy az alperes havi kábel-vezeték igénye közel 50.000.000 forint, így a szerződés összértéke akár az évi 400.000.000 forintot is meghaladhatja. A keretszerződésben a szállító kijelentette, hogy a kábelek, vezetékek vonatkozásában rendelkezik olyan beszerzési lehetőséggel, ami biztosítja, hogy képes ellátni az alperes igényét, és megfelelő gyártói műbizonylatokkal igazolni tudja, hogy a forgalmazott termékek megfelelnek a hatályos szabványoknak. A felek a fizetés módját átutalásban, határidejét pedig százhusz napban határozták meg. A felek kizárólagos beszerzési kötelezettséget nem kötöttek ki. A szerződés felmondását illetően harminc napos határidőben állapodtak meg.

[9] SN már a kezdetekben jelezte az alperesnek, hogy a szállítási keretszerződésből eredő számlaköveteléseket a szállító szeretné faktoráltatni, ugyanis a nagy mennyiségű kábel beszerzéséhez szükséges önerővel nem rendelkezik. Az alperes a szállító szándékát tudomásul vette, a gazdasági életben bevett faktorálási eljárással tisztában volt, annak lehetőségével korábban maga is élt.

[10] 2016. május 9. napján egy külön megállapodást is aláírt SN kezdeményezésére az alperes és a szállító, amiben egyebek mellett azt rögzítették, hogy a megrendelt termékek kiszállítását a szállító csak az előre kibocsátott számlák után a felperes által kifizetett előlegek megérkezését követően kezdi meg, és az előre kibocsátott számlákon szereplő tételeket folyamatosan szállítja az alperes részére.

[11] A szállító 2016. május 11. napján SZ1/2016. számon bruttó 2.226.945 forint, SZ2/2016. számon bruttó 4.131.945 forint, SZ3/2016. számon bruttó 6.274.435 forint, 2016. május 18. napján SZ4/2016. és SZ5/2016. számon összesen bruttó 6.782.054 forint, 2016. május 19. napján SZ6/2016. számon bruttó 2.600.960 forint értékben bocsátott ki számlát, az alperes pedig az egyes számlák összegének megfelelő értékű áru kiszolgáltatásáról teljesítési igazolásokat állított ki. Az SZ1-6/2016. számú számlákon szereplő termékek kiszolgáltatásáról nem készültek az alperes által aláírt átvételi elismervények.

[12] A felperes az SZ1-3/2016. számú számlákkal érintett vételárkövetelésről 2016. május 12. napján, míg az SZ4-6/2016. számú számlákkal érintett vételárkövetelésről 2016. május 25. napján megküldte az alperesnek a faktoring keretszerződés mellékletét képező faktorálási értesítőt, amelyben közölte az engedményezés tényét. Az értesítők a szállító cégszerű aláírásával ellátott teljesítési utasítást is tartalmaztak arról, hogy lejáratkor az alperesnek a számlakövetelések összegét a felperes felé kell teljesítenie.

[13] Az alperes a megküldésük napján aláírt mindkét faktorálási értesítő záradékában úgy nyilatkozott, hogy a faktorálással érintett követelések tényleges gazdasági eseményből erednek, az arról kiállított számlák szerinti szolgáltatás/áruszállítás teljesült, a követelések joglapját és összecszerűségét elismeri, a nem vitatott számlaösszegeket esedékességgel a felperes bankszámlájára történő átutalással teljesíti.

[14] A felperes az alperes által visszaküldött két faktorálási értesítő alapján 2016. május 19. napján 9.914.860 forintot, 2016. május 27-én pedig 7.506.411 forintot folyósított a szállító részére.

[15] A szállító a könyvelési anyagában található alapbizonylatok szerint 16.207.920 forint értékben szerzett be árut a SA Kft.-től 2016. május 11. és 2016. május 30. napja között, 2.843.668 forint számlaértékben a H Kft.-től 2016. május 30. és 2016. június 2. napja között, továbbá 5.621.146 forint számlaértékben a J Kft.-től 2016. június 1. és 2016. augusztus 15. napja között. A SA Kft. könyvelésében a szállító felé bruttó 16.207.920 forint összegben kiszámlázott árukészlet forrásaként mindössze 2.760.790 forint bruttó összegű árubeszerzést rögzítettek két, a PCH Kft. által kiállított számla alapján.

[16] A szállító 2016. július 13. napján az SZ1-6/2016. számú számláit sztorizta, SZ9-14/2016. szám alatt hat ezekkel egyező összegű jóváíró (mínusz) számlát állított ki, és küldött meg az alperesnek.

[17] Időközben a szállító ügyvezetője 2016. augusztus 22. napján kelt nyilatkozatával felmondta a SA Kft.-vel kötött megbízási szerződést, és visszavonta SN meghatalmazását. Mivel a visszáru elszállítása már folyamatban volt, szóban az ügyvezető meghagyta SN, hogy a megbízás visszavonása után is folytassa a visszavételre váró kábelek elszállítását az alperestől, aminek a megbízott eleget is tett.

[18] A 2016. szeptember 19-én kelt iratban az alperes tájékoztatta a felperest, hogy az esedékessé vált SZ1-6/2016. számú számlákat azért nem egyenlítette ki, mert hiányzott ezekhez a kábelekhez a műbizonylat, és e nélkül az áru nem hozható forgalomba, a szállító már el is szállította, a kereskedelmi ügyletet tehát visszavonták.

[19] A szállító a felperes által neki folyósított összeget és járulékait pénzügyi forrás hiányában visszafizetni nem tudta. A dr. DJP közjegyző végrehajtható okiratával a KH Kft. adóssal szemben elrendelt végrehajtási eljárásban dr. ÓGI veszprémi végrehajtó 2018. június

14. napján a végrehajtás szünetelését állapította meg, minthogy az adósnak nem volt lefoglalható vagyona.

[20] A szállítóval szemben kénysztörlesztési eljárás indult, majd 2018. augusztus 17. napján a cégnyilvántartásból való törléssel megszűnt.

[21] A felperes a faktoring keretszerződésből eredő követelést a szállítói tartozásokért készfizető kezességet vállalt KJ sem tudta behajtani, és a hitelbiztosítási szerződés alapján a C SA Fióktelepe is megtagadta a helytállást arra hivatkozással, hogy a kockázatvállalása az alperes fizetéseképtelenné válásának esetére vonatkozik, de nem terjed ki a vevő által vitatott követelésekre.

[22] KJ ügyvezető a felperes kérésére 2016. október 27. napján két nyilatkozatot tett a szállító nevében. Az egyikben kijelentette, hogy az alperes minőségi reklamációja után az SZ1-6/2016. számlákkal érintett termékeket visszaruként a szállító részére nem szállították vissza. A másik nyilatkozatában pedig azt állította, hogy a 6 számla mögött nem volt teljesítés (áruszállítás), illetve gazdasági esemény.

[23] A felperes 2016. december 8. napján ismeretlen tettes ellen büntető feljelentést tett a Budapesti Rendőr-főkapitányság VI. kerületi Rendőrkapitányságánál jelentős kárt okozó csalás büntettének megalapozott gyanúja miatt, ami alapján megindult a nyomozás. A büntetőeljárás során gyanúsítottként hallgatták ki a szállító ügyvezetőjét, KJ, munkavállalóját, KZs, a tanácsadással megbízott SA Kft. tagját, SN és az alperes ügyvezetőjét is.

[24] A gyanúsított kihallgatásán KZs úgy nyilatkozott, hogy a szállító az alperes felé teljesített áruszállítást, amiben ő is részt vett, ugyanakkor a visszáru elszállításában nem, illetve a szállítóhoz az alperestől a minőségi kifogással érintett kábelek nem kerültek vissza. KZs is azt vallotta, hogy a szállító szerzett be és szállított ki kábeleket az alpereshez, akitől azonban termék nem került hozzájuk vissza. SN a gyanúsított vallomástételt megtagadta, ugyanakkor az alperes felé 2016. szeptember 28. napján tett, saját kézzel írt nyilatkozata (PKKB.30.G.300.082/2017/21/4.) szerint az alperesnek leszállított és kiszámlázott termékeket a szállító minőségi problémák miatt visszaszállította, majd jóváíró számlákat állított ki, mivel az áru cseréjét nem tudta megoldani.

[25] A büntetőeljárás során a nyomozóhatóság kirendelte KI igazságügyi könyvszakértőt, aki a 2018. március 25. napján kelt szakvéleményében arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy a rendelkezésre álló dokumentációk alapján a szállító SZ1-6/2016. számú, utóbb sztorizált számlái nem valós teljesítésen alapulnak.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[26] A fizetési meghagyással indult, ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes 22.016.339 forint kártérítés és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét arra alapozta, hogy az alperes nem tudta igazolni, hogy a vitatott számlakövetelések alapjául szolgáló árumennyiség hozzá megérkezett, hogy azt a raktárkészletbe bizonylattel átvette, vagy a raktárban elhelyezte, hogy a vitatott minőségű árut a szállító vagy fuvarozó részére átadta, fuvarszközre felrakta. Az alperes a faktorálási értesítő aláírásával a felperest tévedésbe ejtette, a felperes abban a hiszemben folyósított a szállító részére pénzkölcsönt, hogy ezen összeg valós áruszállításból eredő tartozás megfizetésén keresztül majd megtérül.

[27] Az alperes a jogalapjában és összecszerűségében is vitatott kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[28] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[29] Megállapította, hogy a felperes a szerződésen kívül okozott kár megtérítése iránti igényét az alperes által tevőlegesen, illetve mulasztással megvalósított több különböző károkozó magatartásra alapította.

[30] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. és 6:521.§-ában foglaltakra tekintettel az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a szállító által utólag sztozírozott hat számlán felsorolt termékek tekintetében történt-e tényleges teljesítés, azaz a szállító az alperesnek ezeket a kábeleket kiszállította-e, volt-e mögöttük valós gazdasági esemény. Az alperes és a szállító közötti keretszerződés alapján 2016. május 11. és 19. napja közötti teljesítésekről több okirati bizonyíték áll rendelkezésre (könyvelési alapbizonylat, hat számla, ugyanennyi teljesítési igazolás és két faktorálási értesítő). A cégszerű aláírással ellátott, teljes bizonyító erejű magánokiratok tartalmi megfelelőségét, az általuk igazolni kívánt tények valóságát az elsőfokú bíróság szerint alátámasztották a perben felvett tanúvallomások.

[31] A büntetőeljárársban, illetve a perben beszerzett gyanúsított és tanúvallomások alapján az elsőfokú ítélet szerint az állapítható meg, hogy a szállító 2016 májusában teljesített áruszállítást a kábelek tekintetében az alperesnek, amelyek az Európai Unión kívüli gyártótól származtak, és nem rendelkeztek a forgalmazáshoz szükséges műbizonylattal, ezért az alperes minőségi kifogását elfogadva azokat visszavette, a kiállított hat számlát pedig sztozírozta. Az elsőfokú bíróság szerint az, hogy a minőségében kifogásolt áru igazolható módon nem került vissza a szállító birtokába, nem cáfolja a vitatott gazdasági események megtörténtét és az ezekről kiállított hat számla hitelességét.

[32] Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a perben kirendelt két könyvszakértő más végkövetkeztetésre jutott. Nem kétséges, hogy az SZ1-6/2016. számú számlákon szereplő termékek értékesítésének láncolatában részes gazdasági szereplők rendelkezésre álló számviteli bizonylatok könyvszakértői módszerrel elvégzett elemzése valóban arra enged következtetni, hogy a beszerző SA Kft. egyáltalán nem, míg a szállító 2016. május 19. napjáig csak kisebb részben rendelkezett olyan mennyiségű áruval, amivel a kifogásolt hat számla szerint az alperes kiszolgálása megtörtént. Az elsőfokú bíróság azonban figyelemmel volt arra, hogy a szakértők egy irányba mutató végmegállapításait alapvetően az értékesítési láncban helyet foglaló három gazdálkodó szervezet részben hiányos könyvelési anyagának vizsgálatára alapították. Ugyan a kirendelt szakértők szerint a lekönyvelt számviteli bizonylatok alapján nem volt igazolható az értékesítési lánc kezdetétől fogva a kellő árumennyiség megléte, az elsőfokú bíróság megítélése szerint mégsem tekinthető kizártnak, hogy a SA Kft. és a szállító akár számla nélkül szerzett be olyan árut, ami azután az alpereshez került, illetve az sem, hogy az erősen hiányos könyvelési anyagukban nincs meg minden beszerzési számla.

[33] Az elsőfokú bíróság a könyvszakértői vélemények és a velük ellentmondásban álló egyéb bizonyítékok egybevetésével és összességében történő értékelésével arra a következtetésre jutott, hogy kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy a szállító által SZ1-6/2016. számon kibocsátott, majd sztozírozott számlák mögött nem volt, nem lehetett valós gazdasági esemény, teljesítés, áruszállítás.

[34] A peranyag részét képező okirati bizonyítékok, amelyek az alperes és a szállító közötti szállítási keretszerződés vonatkozó részének teljesülését igazolják, továbbá a beszerzett tanúvallomások, amelyek egymáshoz képest cáfolat- és ellentmondásmentesen támasztják alá a felperes által vitatott, utóbb sztorizált számlák mögötti gazdasági eseményeket, ha nem is teszik teljes bizonyossággal megállapíthatóvá, hogy 2016. május 11. és 19. napja között az áruszállítások valóban megtörténtek, arra mindenképpen alkalmasak, hogy az ellenkező előjelű megállapítást kétségesse tegyék. Ezért az elsőfokú bíróság mérlegelés eredményeként nem találta kétséget kizáróan bizonyítottnak azt a felperesi tényállítást, amely szerint az alperes valós gazdasági esemény nélkül kiállított, fiktív számlákon alapuló követelés faktorálásához nyújtott szándékosan segítséget a szállítónak azzal, hogy a faktorálási értesítők aláírásával valótlan tartalmú nyilatkozatot tett. Mivel pedig a felperes ezt a megtévesztő magatartást igazolni nem tudta, az alperes kárfelelősségét ezen a ténybeli alapon nem állapította meg.

[35] Nem találta kárkötelmet eredményezőnek az elsőfokú bíróság azt az alperesi magatartást, hogy a felperest nem tájékoztatta, elhallgatta a szállítóval 2016. május 9. napján, vagyis a szállítási keretszerződés megkötését követő 7. napon aláírt külön megállapodást. Ez a megállapodás a sztorizált hat számla alapján nyújtott finanszírozásig a felperes előtt rejtve maradt, de az őt ért vagyoni hátrányhoz vezető kárfolyamatban nincs jelentősége. Az alperesnek az a magatartása, hogy ezt a külön megállapodást a szállító kérésére aláírta, és erről elmulasztotta tájékoztatni a felperest, nincs okozati összefüggésben az érvényesített kárral, az elsőfokú bíróság szerint még csak csekély relevanciájú közrehatásnak sem tekinthető. A felperesnek a 2016. május 9. napján aláírt külön megállapodásra való hivatkozását azzal összhangban lehetne kárba vezető jogellenes magatartásként értékelni, ha a 2016. májusi számlakiállítások a felperes által megismert szállítási keretszerződésben foglalt szállítási feltételektől eltérően, tényleges árumozgás nélkül történtek volna meg, ami azonban kétséget kizáró tényként nem volt megállapítható.

[36] Azt maga a felperes sem vitatta, hogy amennyiben SZ1-6/2016. számú számlák valós gazdasági eseményeken alapulnak, a szállító szerződést sezeget azzal, hogy a forgalmazáshoz szükséges teljesítménynyilatkozatot nem tudta szolgáltatni sem az áruk átadásával egyidejűleg, sem az alperes többszöri felhívása ellenére, utólag sem.

[37] A Ptk. 6:137. §-a értelmében a szerződés megszegését jelenti bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradása, így a 6:124. §-a szerinti dokumentációátadási kötelezettség megsértése is, ami szerint a kötelezett köteles a jogosultnak átadni a szolgáltatásról szóló tájékoztató leírásokat és egyéb dokumentumokat. Ilyen volt a nem Európai Unió tagállambeli gyártótól származó kábelek belföldi forgalmazásához szükséges műbizonylat. Ebből következően a szállító teljesítése nem volt szerződésszerű, a Ptk. 6:157. § (1) bekezdése alapján hibás teljesítésnek minősült.

[38] Az alperes már az első szállítmány beérkezését követő 1-2 napon belül elvégezte az áruk minőségi ellenőrzését, és észlelte a dokumentációs hiányt. A szállító képviselőjében eljáró SN vállalta a pótlást. Az alperes részéről a felperes által kifogásolt késlekedés nem történt. Az alperestől mint vevőtől nem várható el, hogy saját üzleti érdekével ellentétesen ne adjon haladéktal a szállítónak a már átvett termékek forgalmazásához szükséges kísérő okmányok utólagos beszerzésére, elősegítve ezzel azt, hogy a szerződés hiba- és hiánymentes szolgáltatás nyújtásával menjen teljesebbé. A szállítónak erre póthatáridőt biztosított, és a nyilvánvalóan hibás teljesítés láttán nem rögtön jelentette be az elállását, ami a szerződés fenntartásához fűződő érdekét szolgálta, és megfelelt a szállítási szerződést kötő felektől elvárható kölcsönös együttműködési kötelezettségnek is. Ehhez képest csak másodlagos jelentőségű, hogy a faktorálási értesítők aláírásával a szállítót a felperes által nyújtott finanszírozáshoz segítette, amely pénzügyi műveletből fakadóan a faktor veszteséget realizált.

[39] A faktorálási értesítőben foglalt alperesi nyilatkozat nem értelmezhető a szerződésszerű teljesítés elismeréseként, hanem pusztán a vevő olyan nyilatkozataként, amelyben a szállító teljesítését mennyiségi hiánytól és nyílt hibáktól mentesnek fogadja el. Az elsőfokú bíróság nem találta az alperes részéről rosszhiszemű, a felperes megkárosításra irányuló vagy azt lehetővé tévő magatartásnak, hogy a kísérő okmány hiányának észlése után, a szállító kifejezett ígéretében bízva az átvett áruról számlát fogadott be, teljesítési igazolást állított ki, és aláírta a faktorálási értesítőt, amiben vállalta, hogy a százhusz napos fizetési határidő lejártával esedékes számlakövetelést a felperes felé teljesíteni fogja. Az alperes sem az áruátvizsgálási kötelezettségének elmulasztásával, sem pedig a szerződésszerű teljesítés látszatának tudatos vagy gondatlan színlelésével megvalósuló olyan magatartást nem tanúsított, amire a felperes vele szemben szerződésen kívül okozott kár megtérítése iránti igényt alapíthatna.

[40] A visszáruval való rendelkezést illetően a felperes vitatta, hogy az alperes a szállító hibás teljesítése miatt jogszerűen gyakorolta az elállási jogát. Amennyiben ez a kellékszavatossági jog megillette, magatartása a kereset szerint azért volt jogellenes és a felperes számára kárt okozó, mert az elállással érintett termékeket, tehát a visszárut kizárólag a felperes részére adhatta volna át. Az alperes által gyakorolt elállás ténybeli alapját a felperes nem vonta kétségbe. Felperesi álláspont szerint a szállítási keretszerződésüket a felek úgy módosították, hogy a kellékszavatossági igények gyakorlására vonatkozó törvényi szabályoktól eltértek, amely szerződésmódosítás azonban a felperessel szemben hatálytalan [Ptk. 6:197. § (2) bekezdés].

[41] Az elsőfokú bíróság szerint a szállító és az alperes között a bejelentett kellékszavatossági igény rendezése során nem történt szerződésmódosítás. Ténybelileg igazolható, hogy a szállító a szerződésszerű teljesítéshez szükséges kísérő okmányt szolgáltatni nem tudta, mint ahogy a kifogásolt termékek forgalmazható, tehát az Európai Unión belüli gyártótól származó termékekre való kicserélését sem ajánlotta fel, illetve nem tudta megoldani. Ezért az alperes jogszerűen jelentette be az elállását, és kérte a visszáru elszállítását a Ptk. 6:159. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti kellékszavatossági igénye alapján. Nem volt akadálya az elállási jog gyakorlásának az sem, hogy a szállítóval faktoring jogviszonyban álló felperes engedményezés útján időközben megszerezte az SZ1-6/2016. számú számlákon kiszámlázott vételár-követelést. Az alperes a kellékszavatossági igényét a szállítóval szemben érvényesíthette, elállását a szállítónak címzett jognyilatkozattal kellett gyakorolnia. Az elállás bejelentése után pedig a Ptk. 6:213. § (1) bekezdése folytán alkalmazott 6:212. § (3) bekezdése alapján a szállítóval volt köteles az alperes elszámolni, és a természetben megvalósítható eredeti állapot helyreállítása körében a már teljesített szolgáltatásokat, azaz a hozzá került, de nem forgalmazható kábeleket a szállítónak visszaadni.

[42] Az engedményezési aktusból nem volt levezethető olyan alperesi kötelezettség, ami arra szorította volna, hogy a visszárut a felperesnek adja át, kétségtelenül megteremtve ezzel a szállító részére nyújtott finanszírozás megtérülésnek vagyoni fedezetét. Az alperesnek ez a jogszerű eljárása sem értékelhető a felperesnek vagyoni hátrányt okozó magatartásként.

[43] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[44] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt nap alatt 15.840.083 forintot, és ezen

összeg után 2016. december 21. napjától a kifizetésig terjedő időre az érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű törvényes késedelmi kamatot.

[45] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból mellőzte azokat a tényállítási elemeket, amelyek szerint SZ1-6/2016. számú számlákon szereplő árut az alpereshez kiszállították, majd visszáruként a szállító részére visszaszállították. Kiegészítette azzal, hogy a felperes azt követően folyósította a pénzkölcsönt a szállítónak miután igazolta, hogy az alperessel szembeni követelése szerződésen alapulnak, a szállító az alperes részére teljesítette az áruszállítást, és az alperes mint vevő a teljesítés jogalapját ésösszepszerűségét elismerte.

[46] A jogerős ítélet szerint az alperesnek az a magatartása, hogy a faktorálási értesítő záradékában olyan valótlan tartalmú nyilatkozatot tett, amely szerint a faktorálással érintett követelések tényleges gazdasági eseményből erednek, és az arról kiállított számlák szerinti szolgáltatás/áruszállítás teljesült, a követelések jogalapját ésösszepszerűségét elismeri, a nem vitatott számlaösszegeket esedékességgkor a felperes bankszámlájára történő átutalással teljesíti, a felperesnek 15.840.083 forint kárt okozott.

[47] Az Ügyészség vádat emelt csalás és más bűncselekmények miatt a szállító egyetlen tagja és ügyvezetője KJ, az üzleti tanácsadással megbízott és teljeskörű képviseleti joggal felruházott SN, valamint az alperes ügyvezetője WCs ellen.

[48] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást teljeskörűen lefolytatta, azonban a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelve jutott arra a következtetésre, hogy az SZ1-6/2016. számú számlák valódi gazdasági eseményeket takarnak, továbbá tévesen hártotta az esetleges bizonyítatlanság eljárásjogi következményeit a felperesre.

[49] A felperes a Ptk. 6:519. §-a szerinti szerződésen kívüli kártérítési igényt érvényesített, ezért neki mint károsultnak meg kellett jelölnie a károkozó magatartást, bizonyítania, hogy ezzel okozati összefüggésben kára keletkezett, továbbá a kárösszepszerűségét. Az alperesnek kellett bizonyítani, hogy a felperes által megjelölt károkozó magatartása nem volt felróható, azaz a Ptk. 1:4. § (1) bekezdése szerint úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

[50] A felperes elsődleges kereseti kérelme szerint a büntetőeljárásban beszerzett szakvélemény alapján az SZ1-6/2016. számú számlák nem valós gazdasági eseményeket takartak, tényleges áruszállítás nem történt, ennek ellenére az alperes kiállította a teljesítési igazolást, és aláírta a faktorálási értesítőt. A felperes a büntetőeljárásban készült szakvéleménnyel alátámasztotta az általa megjelölt károkozó magatartást, ezzel ellentétben az alperesnek kellett (volna) bizonyítani, hogy magatartása nem volt felróható, azaz úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

[51] A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdésére figyelemmel a következő bizonyítékokat kellett összevetni és a maguk összességében értékelni: 1.) a felperes által csatolt okiratokat, különösen: a teljesítési igazolásokat, a faktorálási értesítőket, az SZ1-6/2016. számú számlákat; 2.) a tanúvallomásokat; 3.) a szakvéleményeket; a büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékokat.

[52] A rendelkezésre álló okiratok alapján a jogerős ítélet szerint kizárólag az állapítható meg, hogy a felperes a szállítóval faktoring szerződést kötött, valamint az, hogy milyen okiratok ismeretében folyósította a pénzkölcsönt. Az alperes igazolta az áru átvételét, azt azonban, hogy a számlák mögött tényleges gazdasági esemény történt okirat (fuvarlevél, szállítólevél, menetlevél, raktári bevételi, kiadási bizonylat, számla), ami az ítéleti bizonyosság szintjén alátámasztaná, hogy valóban történt árumozgás, nem bizonyította.

[53] A másodfokú bíróság szerint a tanúvallomások nem tekinthetők teljesen elfogulatlanoknak, de ellentétben is állnak több okirat tartalmával, és a szakvélemények végkövetkeztetésével. A rendelkezésre álló szakvéleményekből (azok kiegészítéseivel együtt) arra a következtetésre lehet jutni, hogy az alperes valótlan tartalmú teljesítési igazolást állított ki, és jobb tudomása ellenére tett olyan nyilatkozatot a faktorálási értesítő záradékában, hogy a követelések tényleges gazdasági eseményből erednek, a számlák szerinti áruszállítás teljesült. Ezen valótlan tartalmú nyilatkozatok ismeretében nyújtott a felperes pénzkölcsönt a szállítónak. Azt a következtetést, hogy nem történt valós gazdasági esemény (áruszállítás), alátámasztja: 1.) nincsenek átvételi elismervények az SZ1-6/2016. számú számlához és a visszárurol bizonylatok; 2.) az alperes áfabevallásában a számlákon szereplő áruk nem szerepelnek; 3.) a szállító nem rendelkezett ekkora árukészlettel, a szállításukhoz szükséges fuvarszkózzal, és nem támasztja alá okirattal, hogy ilyet bérelt volna; 4.) a szállító részére árut eladó SA Kft. nem szerzett be és nem is rendelkezhetett ekkora árukészlettel, az áruk meglétét, szállítását, fuvarozását semmilyen könyvelési dokumentum nem támasztja alá; 5.) az alperes raktárában az áruk bevételezéséről, a visszáru visszaküldéséről sincs semmilyen okirati bizonyíték; 6.) a vádemelés az alperes és a szállító vezető tisztségviselői ellen a perbeli eseményekkel összefüggésben.

[54] Ezeket a bizonyítatlanságokat nem lehet a felperes terhére értékelni, mert az alperesnek kellett bizonyítani, hogy magatartása nem volt felróható, tehát valós árumozgás történt és mindezt elsősorban könyvelési bizonylatokkal igazolni, másrészt a bizonylatok hiánya az alperes és a vele szerződéses kapcsolatban álló szállító és a szállító részére árut eladó SA Kft. felróható magatartására vezethető vissza.

[55] Az alperes éves szinten nettó 400.000.000-500.000.000 forint értékű árut forgalmaz, így teljesítőképességét illetően kétely nem merülhetett fel a felperesben, amennyiben pedig a szállító megbízhatósága, teljesítőképessége vizsgálendő, a felperes csatolta a Magyar Faktoring Szövetség állásfoglalását, amely szerint a faktoring szolgáltatásokban eltér a finanszírozásban részesülő személye attól a személytől, akitől a finanszírozó (faktor) a finanszírozás megtérülését várja. A faktoring finanszírozás a megvásárolt követelés kötelezettjének szerződésszerű fizetésével térül meg, ezért a faktorok a követelés valóságát, behajthatóságát és a kötelezett fizetőképességét tekintik meghatározónak. Általános gyakorlat, hogy új alapítású, lezárt pénzügyi évvel nem rendelkező, esetleg rosszabb hitelképességű szállító részére is nyújtanak faktoring szolgáltatást.

[56] Bár ez az állásfoglalás nem jogforrás, azonban az abban foglaltakat a faktoring szerződésre vonatkozó Ptk. 6:405. §-a szerinti szabályozás is visszaigazolja, amiből következik, hogy végső soron az ún. ügyfélminősítés során nem a szállító, hanem az alperes hitelképességét kellett vizsgálni, azt, hogy a szállítónak az alperessel szembeni követelése érvényes szerződésen alapul-e, a szállító az alperes részére teljesítette-e az áruszállítást, az alperes a teljesítés jogalapját és összecszerűségét elismerte-e. Ezek pedig a faktoring szerződés megkötésekor, illetve a pénzkölcsön folyósításakor nem lehetnek kétségesek számára, ezen kívül arra az esetre, ha az alperes fizetése képtelenné válna hitelbiztosítási szerződést kötött 30.000.000 forint/év összeg erejéig. Nem tanúsított tehát a felperes olyan felróható magatartást, amellyel a Ptk. 6:525. § (1) bekezdésében írt kármegelőzési kötelezettségét megsértette volna.

[57] A felperes kárát nemcsak az alperes, hanem a szállító is okozta. A kár azonban nem következett volna be akkor, ha a teljesítési igazolást a felperes (helyesen az alperes) nem állítja ki, így az okozati összefüggés az alperes magatartása és a felperest ért kár között megállapítható. Mivel a szállító cég megszűnt, az alperes a felperesnek a Ptk. 6:522. §-a alapján a teljes kárát köteles megtéríteni.

[58] A szakvélemények egybehangzóan alátámasztják, hogy a felperesnek az alperes magatartásával okozati összefüggésben keletkezett 15.840.083 forint kára, ezt meghaladó részében tehát a kereset nem volt teljesíthető, azt a másodfokú bíróság elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[59] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyásával a kereset elutasítását kérte. Megsértett jogszabályi rendelkezésként a Ptk. 6:405., 6:519. §-át, 6:525. § (1), (2), (3) bekezdését, a régi Pp. 4. § (1), (2), 164. § (1), 206. § (1) és 221. § (1) bekezdését jelölte meg.

[60] Álláspontja szerint a Ptk. 6:405. §-a alapján fogalmilag kizárható, hogy felperes károsodása az alperes magatartásával okozati összefüggésben bekövetkezhetett.

[61] A tényállás másodfokú bíróság általi módosítása és kiegészítése a rendelkezésre álló bizonyítékok hiányán, továbbá a másodfokú bíróság által ismert és figyelembe vett bizonyítékok iratellenes, kirívóan okszerűtlen és logikátlan értékelésén alapul, így az a régi Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközik.

[62] A régi Pp. 164. § (1) bekezdése is sérült, mert a felperesnek kellett bizonyítani, hogy a kára okozati összefüggésben áll az alperes magatartásával, azaz neki kellett igazolnia, hogy az alperes okozta a kárt, amikor olyan teljesítést ismert el, ami nem történt meg. A jogerős ítélet szerint a büntetőeljárásban készült szakvéleménnyel alátámasztott a károkozó magatartás, és ezzel szemben az alperesnek kellett volna bizonyítani a felróhatóság hiányát. Viszont nem tartalmazza az egyéb bizonyítékok értékelését. Sérült a Ptk. 6:519 §-a is, mert a kimentéses bizonyításra hivatkozással a jogerős ítélet az alperesre hárít olyan bizonyítási kötelezettséget, ami a károsult érdekköre. A jogerős ítélet ugyanígy az alperesre telepítette a valós árumozgás megtörténtének igazolását, azaz megfordította a bizonyítási terhet, amikor a felperes bizonyítási érdeke körébe tartozó károkozó magatartással való okozati összefüggés igazolását az alperesre hárította. Az alperes által nem vitatott tartalmú okiratokkal szemben annak kellett igazolnia azok nem valós tartalmát, aki azt állította. A másodfokú bíróság olyan okiratok hiányát kéri számon, amelyek rendelkezésre álltak, illetve álláspontja szerint a meglévő okiratok valóságtartalmát más okiratok hiánya cáfolja meg.

[63] A régi Pp. 206. §-ába azért is ütközik a jogerős ítélet, mert nem tudta összevetni a rendelkezésre álló bizonyítékokat, hiszen a másodfokú bíróság nem is volt tisztában azzal, hogy milyen bizonyítékokat csatoltak illetve szereztek be. A másodfokú ítélet szerint nincsenek átvételi elismervények az SZ1-6/2016. számú számlákhoz, miközben a felperes éppen arra hivatkozott, hogy a teljesítési igazolás alapján folyósított a szállító részére. Ez a felperesi hivatkozás önmagában cáfolja, hogy ne lett volna átvételi elismervény az áruról. Maga a felperes csatolta 2017. január 9. napján kelt előkészítő iratához F/5 – F/17 alatt a teljesítési igazolásokat. A másodfokú bíróság ítélete olyan bizonyítékok hiányára utalt, amelyek a perben rendelkezésre álltak. Arra is hivatkozott, hogy a visszárurol nincsenek bizonylatok, ez azonban iratellenes, mert a 2017. október 5-i beadványa mellékleteként csatolta a visszárurol a bizonylatokat, továbbá SN nyilatkozatát. A jogerős ítélet szerint az alperes áfabevallásában a számlákon szereplő áruk nem szerepelnek. Ezt is iratellenes megállapításnak tartotta. Az áfabevallását 2019. január 23. napján csatolta. Emellett az alperes könyvelőjét tanúként hallgatták ki a perben, aki igazolta, hogy az alperes üzleti volumene okán jelentős mennyiségű számla feldolgozása történik, és sem a számlák

szornózása, sem az áfabevallás önellenőrzés során történő későbbi korrekciója nem számít jelentős könyvelési eseménynek.

[64] Ítéleti ténymegállapítás, hogy a szállító nem rendelkezett ekkora árukészlettel és a szállításhoz szükséges fuvareszközzel, és azt sem támasztja alá okirat, hogy ilyet bérelt volna. SNA tanúként előadta, hogy az áruszállításhoz használt fuvareszközök között volt a SA Kft. által bérelt furgon, ezzel történt meg a budapesti központi raktárból az áru elszállítása.

[65] A másodfokú bíróság szerint az alperes raktárában az áruk bevételezéséről, visszaküldéséről nincs semmilyen okirati bizonyíték. E ténymegállapítás során nem vette figyelembe a kihallgatott tanúk (AVM, HZs és JT) nyilatkozatát, hogy azért nem kerültek a visszaruzott számlák szerinti áruk a raktárban bevételezésre, mert nem rendelkeztek megfelelő műbizonylattal.

[66] A másodfokú bíróság a bizonyosság szintjén állapította meg, hogy a SA Kft. nem szerzett be és nem is rendelkezett azzal az árukészlettel, amit a szállító részére eladott, vagyis a rendelkezésre álló bizonylatok valóságtartalmának hiányát más bizonylatok hiányára alapította. A másodfokú ítélet abból következtet a meglévő számviteli bizonylatok valótlanságára, mert nem állnak rendelkezésre más számviteli bizonylatok.

[67] A másodfokú bíróság szerint – megfordítva a bizonyítási terhet – az alperesnek kellett volna bizonyítani, hogy valós árumozgás történt, mindezt elsősorban könyvelési bizonylatokkal, a bizonylatok hiánya pedig az alperes, a vele szerződéses kapcsolatban álló szállító és a szállító részére árut eladó SA Kft. felróható magatartására vezethető vissza.

[68] A szakértői vélemények bizonyító erejével kapcsolatban kifejtette, erősen kétséges a szakértők azon következtetése, hogy a bizonylatok mögötti árumozgások nem lehettek valós gazdasági eseményekhez köthetők, miközben mindketten előadták, hogy a KH Kft.-nél és a SA Kft.-nél vizsgált könyvelési anyag hiányos, továbbá könyvszakértői módszerekkel nem állapítható meg 100%-os biztonsággal, hogy a kérdéses események megtörténtek-e vagy sem.

[69] Következetes álláspontja, hogy a szakértői bizonyítás nem alkalmas annak igazolására, hogy nem valós gazdasági esemény történt. Ezt alátámasztva mindkét szakértő hivatkozott arra, hogy a bizonylatok hiánya miatt 100%-os bizonyossággal nem állapítható meg, hogy a perbeli számlák valós gazdasági eseményt tükröznek, viszont ezzel szemben egyértelmű megállapítást tesznek a gazdasági események valósága tekintetében, mégis azzal, hogy HB-né a végkövetkeztetése ellenére számos olyan szakértői nyilatkozatot tett, ami a saját végkövetkeztetését tette aggályossá.

[70] A jogerős ítélet semmiféle részletes értékelést, egybevetést, indoklást nem tartalmaz az egyes bizonyítékok figyelmen kívül hagyására, más bizonyítékok kiemelt jelentőségére nézve, továbbá akár a fellebbezési kérelem, akár a fellebbezési ellenkérelem tartalma alapján az egyes hivatkozások, érvek elfogadására, elvetésére. Ez a régi Pp. 221. § (1) bekezdésébe is ütközik.

[71] Az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta, miként mérlegelte a bizonyítékokat, ezek között a tanúvallomásokat is, amit a másodfokú bíróság azzal intézett el, hogy a tanúvallomások nem tekinthetők teljesen elfogulatlanoknak. E megállapításnak nem adta semmilyen indokát. Másrészt álláspontja szerint a tanúvallomások ellentétben állnak több okirat tartalmával, de nem jelölte meg, hogy mik ezek.

[72] A büntetőeljárás irataiból egyedül KI szakvéleménye az egyetlen terhelő bizonyíték az alperesi ügyvezető tekintetében. E szakvélemény megalapozottságát mindvégig vitatta. A másodfokú ítélet e körben a régi Pp. 4. §-ába is ütközik.

[73] A másodfokú bíróság kifejezett hivatkozás ellenére sem vonta vizsgálata körébe azt az alperesi hivatkozást, hogy felperes és a szállító között a szerződés tartalmából kitűnően

ügynevezett visszkeresetes faktoring (nem valódi faktoring) szerződés jött létre, így arra a Ptk. 6:405. §-a vonatkozik. A másodfokú bíróság jogszabály-alkalmazási kötelezettségét félretéve nem a Ptk. jogszabályi rendelkezéséből (Ptk. 6:405. §) kiindulva vizsgálta azt a hivatkozást, hogy a felperes nem úgy járt el finanszírozása során, ahogy azt a szakmai szabályok általában megkívánták, hanem az általa rendelkezésre bocsátott, a Magyar Faktoring Szövetség által kiállított állásfoglalásból. Ez az állásfoglalás a valódi faktoringgal kapcsolatosan született, míg a perbeli ügylet ügynevezett nem valódi faktoring. A jogviszony sajátosságából fakadóan a faktornak vizsgálnia kellett a vele hiteljogviszonyba kerülő szállítót, mert a követelés visszafizetésére az adós volt köteles, a kötelezett nemfizetéséből eredő kockázatot a faktor nem vállalta át, az kizárólag a fedezetét jelentette a jogügyletnek, de csakis addig, amíg a kötelezett nem fizet, mert utána a követelés és a behajtás kockázata visszaszáll a faktorra szerződő félre, a faktor pedig a vele szerződő féltől követelheti a finanszírozott összeg visszafizetését kamataival terheltén. A felperesnek azt kellett volna vizsgálnia nem valódi faktoring esetén, hogy az adós hitelképes-e, az pedig az eljárás során igazolva lett, hogy ezt a kötelezettségét a felperes nem teljesítette, hiszen úgy hitelezett több mint 20.000.000 forintot, hogy számos peradat szerint az adósnak nem volt lezárt pénzügyi mérlege, három hónappal korábban alakult, nem volt befizetve a törzstőkéje, és nem volt vagyona, amivel a felperes tisztában volt.

[74] A felperest nem érhetette kár amiatt, hogy az alperes nem teljesített, hiszen az ügylet jellegéből fakadóan hiányzik az okozati összefüggés a kár bekövetkezése és az alperes bármely magatartása között. A felperest amiatt érte kár, mert a hitelezés során nem tartotta be a hitelezési irányelveket és a saját üzletszabályzatát. Jogszabálysértő az a jogerős ítéleti hivatkozás is, amely szerint nem tanúsított a felperes olyan magatartást, amellyel a kármegelőzési kötelezettségét megsértette volna. A felperes igazoltan nem tett eleget a kármegelőzési kötelezettségének, mindezen felül ez az ítéleti ténymegállapítás a Ptk. 6:519. §-ába is ütközik, mert az alperes magatartásával okozati összefüggésben állapította meg a kár bekövetkezését, miközben a visszkeresetes faktorig esetén a faktort amiatt nem érheti kár, hogy az adós nem fizet, hiszen a fizetés kockázatát nem vállalja át az adóstól.

[75] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet nem sért anyagi vagy eljárásjogi szabályt. A felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelésére vonatkozó eljárást támadja. E körben a hivatkozott a Kúria BH 1998.401. és BH 1999.44. számú döntéseire. Jogellenes, jogszabálysértést megalapozó mérlegelést a másodfokú bíróság nem követett el.

A Kúria döntése és jogi indokai

[76] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

[77] A régi Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. E törvényi rendelkezés előírja, hogy a felülvizsgálati kérelemben elő kell adni – a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett –, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A

felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt és tartalmában kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülvizsgálati kérelem határozza meg a felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit [rég. Pp. 275. § (2) bekezdés, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4.].

[78] Az alperes felülvizsgálati kérelmét eljárási szabálysértésekre is alapította, azonban a rég. Pp. 275. § (3) és (4) bekezdésére figyelemmel eljárási szabálysértés csak akkor alapozza meg a felülvizsgálatot, ha az az ügy érdemére kihatott.

[79] A rég. Pp. 4. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések nem sérültek egyrészt azért, mert a 2017. óta folyamatban lévő büntetőeljárásban ez idő szerint csak a vádemelés történt meg, az elsőfokú eljárás sem zárult le, nincs tehát olyan határozat, amiben foglalt tényállás egyáltalán értékelhető lett volna, másrészt ugyanezen ok miatt nincs jogerősen elbírált bűncselekmény sem, amelynek vagyoni jogi következményeiről kellene a polgári perben dönten. A felperes kártérítési követeléssel élt, de nem bűncselekménnyel okozott kár miatt, hanem a polgári jogi kárfelelősség általános szabálya alapján. Ettől független körülmény, hogy a büntetőeljárásban keletkeztek olyan bizonyítékok, amelyek a polgári perben is felhasználhatók.

[80] A felülvizsgálati kérelem részletes levezetést tartalmaz a felperes és a szállító közötti faktoring szerződés mibenlétét illetően (valódi és nem valódi faktoring), azonban a felperes keresete az alperessel szemben nem alapult, nem alapulhatott a faktoring szerződésen, minthogy annak az alperes nem volt részese. Az alperes magatartása annyiban volt releváns, hogy az SZ1-6/2016. számú számlák vonatkozásában teljesítési igazolást állított ki, amelynek következményeként a felperes a szállító felé a faktoring szerződés alapján teljesített. A jogerős ítélet nem sértette a Ptk. 6:405. §-át.

[81] A felperes az alperes kártérítési felelősségét megalapozó jogellenes magatartásaként a teljesítési igazolás kiállítását jelölte meg, mert ez volt az a közvetlen ok, ami alapján az SZ1-6/2016. számú számlák szerinti árut a szállítónak megfinanszírozta.

[82] Téves az az alperesi okfejtés, hogy a másodfokú bíróság az alperesre hárította volna a bizonyítási terhet, megsértve ezáltal a rég. Pp. 164. § (1) bekezdését. A bizonyítás a felperest terhelte annak ellenére, hogy ő nem lehetett abban a helyzetben, hogy az alperes és a szállító közötti, a felperes előtt nyilvánvalóan elhallgatandó szándékot és magatartást okirattal, tanúval bizonyítsa. Ennek bizonyítására egyedül a szakértői bizonyítás állt rendelkezésére, mert a szállító és az alperes által kiállított okiratok (számla, teljesítési igazolás) vagy éppen kiállítani elmulasztott okiratok (raktári bevételi, kiadási bizonylat), illetve szükségképpen kiállítandó, alperesi vagy szállítói érdekkörbe tartozó, de nem csatolt okiratok (fuvar-, szállító- vagy menetlevél, a szállító általi beszerzés számlája), továbbá a szállítóval a konkrét áru biztosítására szerződéses kapcsolatban álló (vagy ilyennek állított) más gazdasági szereplők dokumentációjának a számbavételével a szakértő tudott arról nyilatkozni, hogy az SZ1-6/2016. számú számlák mögött valós gazdasági esemény megállapítható-e. A szakértői bizonyítás ezt a valós gazdasági eseményt kizárta, ezzel a felperes eleget tett a rég. Pp. 164. § (1) bekezdésében írt bizonyítási kötelezettségének.

[83] Az alperes hivatkozott a nyomozati eljárásban felvett 2019. február 13-i rendőri jelentésre annak bizonyítékeként, hogy a szállító könyvelésében szerepeltek olyan számlák, amelyek jelentős részben lefedik „a perbeli számlákon szereplő áruk mennyiségét”. Az SZ1-6/2016. számú számlák 2016. május 11., 18. és 19. napján történt szállítást kívántak leképezni. A rendőri jelentés szerint a szállítónál erre az időintervallumra egyetlen, a SA Kft.-től származó számla állt rendelkezésére. A rendőri jelentés szerinti többi 15 számla 2015. május 23. napjától kezdődő keltezésű, tehát azok nem képezhették korábbi alperesi szállítások alapját. A rendőri jelentés tartalmazza továbbá: „Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a SA Kft. által kiállított számlák valóságtartalmát fenntartással kell kezelni, ugyanis a társaságot SN gyanúsított irányította”.

[84] Itt rögzíti a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság minden alperesi mulasztást menthetőnek minősített, holott azok abban a sorozatban és nagyságrendben, ahogy megvalósultak, csak egyetlen célt szolgáltak, a felperes finanszírozza a szállítót, jöllehet az okirattal igazoltak szerinti gazdasági események nem történtek meg, a valós teljesítés hiányzik. Az alperes álláspontja szerint a teljesítési igazolás önmagában igazolja a szállító teljesítését. A teljesítési igazolás a felpereshez címzett irat, ami a factoring szerződés teljesítésére volt hivatott. Az átvételi elismervény (átadás-átvételi irat) a szállítási szerződésben részes felek bizonylata. E két irat tehát a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben nem feleltethető meg egymásnak. Annak is jelentősége van, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének 5. oldal első bekezdésében megállapította – amit a jogerős ítélet nem érintett –, hogy az SZ1-6/2016. számla szerinti áruról az alperes nem írt alá átvételi elismervényt, míg a perben nem vitatottan megtörtént teljesítések esetén készültek ilyen átvételi elismervények. A tanúbizonyítás eredményének jogerős ítéleti mellőzésére figyelemmel a Kúria utal a régi Pp. 193. §-ára, vagyis arra, hogy olyan tényállásra vonatkozóan, amely okirattal bizonyítható, a bíróság az egyéb bizonyítást mellőzheti.

[85] A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelése körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincsen nyilvánvalóan helytelen következtetés (BH 1994.195. - Pfv.III.20.708/1993.) A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013. 119.II. - Pfv.I.21.474/2011.). A jogerős ítélettel megállapított tényállás a rendelkezésre álló bizonyítás anyagának megfelelt, nem sérült a régi Pp. 206. § (1) bekezdése.

[86] Rámutat a Kúria: téves a másodfokú ítéletnek az az alperes általi értelmezése, hogy egy ügylet valóságtartalma tekintetében rendelkezésre álló bizonylatoknak nincs bizonyító ereje, de a hiányzóknak van. Ugyanis, ha az a kérdés, hogy valami megtörtént-e, és ez dokumentumok meghatározott körével igazolható, amelyek jelentős részben hiányoznak, jelentősége van a hiánynak, nem csak a meglévő dokumentumoknak, mert azok részlegességük folytán nem elegendők az esemény megtörténtének bizonyítására.

[87] A jogerős ítélet részletesen foglalkozott az egyes rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésével, azzal, hogy abból milyen következtetésre jutott és döntése során mely jogszabályokat tekintett irányadónak, nem sérült tehát a régi Pp. 221. § (1) bekezdése.

[88] A Kúria nyomatékosan rámutat, hogy mégha a szállító az SZ1-6/2016. számú számlák szerinti árut az alperesnek le is szállította volna, az alperest terhelte annak megvizsgálása, hogy az áru rendelkezik-e a kereskedelmi forgalomba hozatalhoz szükséges műbizonylattal, mert e műbizonylat hiányában a teljesítés nem szerződösszerű. Az alperesnek a teljesítési igazolást mindaddig meg kellett volna tagadnia, amíg a szállító a műbizonylatot nem szolgáltatja. Ezzel a teljesítési igazolással – ha az áru leszállítása meg is történt volna – az alperes megtévesztette a felperest, olyan magatartásra, a faktoring szerződés szállító felé történő teljesítésére vezette, amiből őt kár érte. A nem létező gazdasági esemény igazolása az alperes részéről jogellenes magatartás volt, aminek következménye a Ptk. 6:519. §-a szerinti kártérítési felelősség.

[89] Kifogásolta az alperes, hogy a bíróságok a felperes tekintetében nem értékelték, teljesítette-e a kármegelőzési kötelezettségét [Ptk. 6:525. § (1), (2) bekezdés], mert nem vizsgálta a szállító hitelképességét. A felperes kára – ahogy az előzőekben a Kúria kifejtette – amiatt következett be, mert az alperes leigazolt a perben nem bizonyított gazdasági eseményeket. Az ebből eredő kárt a felperes nem előzhette meg. Az alperes a felperes és a szállító közötti szerződési konstrukciót támadta. A felperesnek az adott tartalmú szerződés megkötésekor nem kellett feltételeznie, hogy a vele szerződő fél, a szállító az alperessel összejárva olyan helyzetet teremt, amiből őt kár éri.

[90] A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben meghatározott okból nem volt jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[91] Az felperes oldalán felmerült képviseleti költséget az alperes a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján köteles megtéríteni.

[92] Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2022. november 16.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Salamonné dr. Piltz
Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő